

**GRANICE OPOREZIVANJA PRIHODA
IZ RADNOG ODNOSA: OBLIGACIONI
ODNOSI I „VELIKI DOPRINOSI”**

Advokat Nedžad Beća, mr. iur.,

Advokatsko društvo sa ograničenom
odgovornošću. Nedžad E. Beća
advokat.nedžad@gmail.com

Dostavljen: 15. 01. 2026.

Recenziran: 26. 01. 2026.

Prihvaćen: 28. 01. 2026.

JEL klasifikacija: K34

SAŽETAK

Ovaj rad analizira porezno-pravni tretman obligaciono-pravnih odnosa između pravnih lica i njihovih zaposlenika ili direktora u praksi nadležnih organa Federacije Bosne i Hercegovine, s posebnim osvrtom na obavezu obračuna i uplate tzv. „velikih doprinosa“. Povod za istraživanje predstavlja praksa poreznih organa i sudova da pojedina davanja zaposlenicima kvalificiraju kao prihode iz nesamostalne djelatnosti, bez prethodnog utvrđivanja njihove stvarne pravne prirode. Rad se zasniva na normativnoj analizi odredbi Zakona o obligacionim odnosima, Zakona o radu, Zakona o doprinosima i Zakona o porezu na dohodak, uz primjenu načela materijalne istine i principa substance over form. Posebna pažnja posvećena je razgraničenju radno-pravnih i obligaciono-pravnih odnosa te uslovima za nastanak obaveze obračuna doprinosa na osnovu plaće. Analizom primjera iz prakse ukazuje se na nedostatak zakonskog

uporišta za automatsko oporezivanje takvih davanja kao prihoda iz radnog odnosa te se zaključuje da takva praksa dovodi do povrede načela zakonitosti, pravne sigurnosti i prava na imovinu.

Ključne riječi: porezno pravo; doprinosi; prihod iz radnog odnosa; obligacioni odnosi; pozajmica; neosnovano obogaćenje; materijalna istina; Porezna uprava FBiH; pravna sigurnost.

ABSTRACT

This paper examines the tax-law treatment of obligation-law relationships between legal entities and their employees or directors in the practice of the competent authorities of the Federation of Bosnia and Herzegovina, with particular emphasis on the obligation to calculate and pay so-called “full social security contributions”. The research is motivated by the practice of tax authorities and courts to classify certain payments to employees as income from dependent employment without prior determination of their actual legal nature. The analysis is based on the relevant provisions of the Law on Obligations, the Labour Law, the Law on Contributions and the Personal Income Tax Law, applying the principle of material truth and the doctrine of substance over form. Special attention is given to distinguishing between employment-law and obligation-law relationships and to the conditions for the emergence of an obligation to calculate contributions based on salary. The paper concludes that the automatic taxation of such payments lacks statutory grounds and results in violations of the principles of

legality, legal certainty and the right to property.

Keywords: *tax law; social security contributions; employment income; obligation-law relationships; loan; unjust enrichment; material truth; Tax Administration of the Federation of Bosnia and Herzegovina; legal certainty.*

UVOD

Povod za ovaj rad su postupci koje su vodili Porezna uprava FBIH (inspekcijski nadzor) i Ministarstvo finansija FBIH (kao drugostepeni organ) i nadležni sudovi (u upravnom sporu i krivičnom postupku) i to prvi postupak koji se, pored ostalog, odnosio na pozajmice pravnog lica date direktoru a koje direktor nije vratio društvu u cijelosti, zatim situacija u kojoj je jedno pravno lice koje se bavi ugostiteljstvom angažovalo treća, uglavnom fizička, lica, (većinom) na osnovu usmeno zaključenog ugovora o djelu, kako bi ta lica izvršila određene zanatske radove što je za posljedicu imalo „gradnju“ / postavljanje privremenih poslovnih objekta u jednom tržišnom centru pri čemu to društvo sve te rashode nije na propisani način dokumentovalo te situacija u kojoj lice koje je imalo ovlaštenje za zastupanje pravnog lica i koje nije bilo zaposlenik tog pravnog lica, putem zadruga, zaključivalo u ime pravnog lica ugovore za koje su nadležno organi tvrdili da su fiktivni pravni poslovi i da je to fizičko lice, pravnom licu kog je

zastupalo novac u gotovini vratilo ili ga je zadržalo.

U svim tim situacijama, nadležni organi su zaključili da se radi o primanjima po osnovu nesamostalne djelatnosti te su nalagali uplatu poreza, doprinosa i naknada koji se na takve isplate plaćaju pri čemu je sud u krivičnom postupku ponekad te (takve) iznose tretirao i kao nezakonito stečenu imovinu (ili čak imovinsku korist čija visina je jednaka visini neplaćenih poreza i doprinosa) koju je potrebno oduzeti. Zbog toga je predmet ovog rada analiza prakse nadležnih organa *prema* kojoj se „davanja“ pravnog lica učinjena zaposlenicima, za koja nije utvrđeno da se radi o davanjima po osnovu radnog odnosa, te prema kojoj se nedokumentovani rashodi, za koje društvo nije pokrenulo postupak naplate tih potraživanja od trećih lica, tretiraju kao prihod iz radnog odnosa direktora.

Naime, u praksi su primjetni i faktički općeprihvaćeni stavovi da se „sva davanja“ fizičkim licima koja su zaposlena kod pravnog lica tretiraju kao prihodi po osnovu radnog odnosa odnosno da se „svi“ gubici (šteta, manjkovi zalih) društva za koju nije *terećeno* treće lice (ne računajući gubitke po osnovu kala, rastura i kvara) koje je poslodavcu poznato tretiraju kao prihod direktora od nesamostalne djelatnosti te se kao takvi, u oba spomenuta slučaju, oporezuju kao dohodak od nesamostalne djelatnosti (tzv. *velikom/punom*¹ stopom doprinosa).

¹ Članom 10. Zakona o doprinosima ("Službene novine FBiH", br. 35/1998, 54/2000, 16/2001, 37/2001, 48/2001 - dr. zakon, 1/2002, 17/2006, 14/2008, 91/2015, 104/2016, 34/2018, 99/2019,

4/2021, 6/2023, 28/2023 - odluka US i 33/25), propisano je sljedeće: „Najviše stope doprinosa prema osnovici su: **1.** na teret obveznika doprinosa iz osnovice (član 6. tač. od 1. do 10., tačka 12. i član